

brez pomišljanja — brez cincanja kot prejšnja leta — vsi k vaji! — Za pripravljalni odbor — pevovodja.

— **Belokranjsko učiteljsko društvo** je vsled sklepa z 14. aprila 1923. 1. Vložilo prošnjo na prosvetno ministrstvo da: a) izposluje pri železniškem ministrstvu znižano vožnjo za udeležence društvenih zborovanj; b) izposluje pri finančnem ministrstvu ukinitelj taks za šolske prireditve v izvenšolskih prostorih. 2. Pridružil se je resolucijam, sprejetim na zborovanju državnih uslužbencev 11. marca 1923. izreklo Osrednji Zvezi javnih nameščencev zaupanje in jo pozvalo, da prične z izvedbo groženj, kajti naša beda je na vrhuncu. **Tovariška društva storite tudi ve tako!** (Enake vloge je napravilo že Pov. UJU v Ljubljani. — Op. ured.).

— **Prekmurje:** Vkljub slabemu vremenu smo se napotili dne 16. aprila t. l. na šolarsko prireditev enorazrednice v Pečarovecih. Zbralo se je lepo število obiskovalcev zlasti staršev. Jako nas je presenetilo krasno ubrano petje in ocnje-vite deklamacije. Očarani smo bili, ko so proizvajali malčki izerico »Darežljivi otroci«. Vsi smo bili ginjeni matere so na glas zaplakale, tudi na trdih od dela in skrbi razoranih lic očetov so lesketale solze. Kaj takega nismo pričakovali, posebno v Pečarovecih ne. Največja zahvala za krasen užitek g. š. v. Drago Berdonu, učitelji domačin. ki je z neutrudljivim delom pokazal krasen uspeh. Domačini in prišleki posnemajte! **Pr šlek.**

— **Nova železniška proga v Prekmurju in šolske potrebe.** Z velikim navdušenjem se je začelo delovanje pri novi železniški progji iz Murske Sobotice v Ljutomer. Sliši se, da bo v Prekmurju do Murske Sobotice samo ena postaja, in sicer pri Lipovcih. Iz južnih vasi Prekmurja, kakor iz Dokležovja, Izakovcev, Melincev, Gornje, Srednje in Dolnje Bistrice naj hodijo ljudje v Lipovce ali na onostran Mure na postajo? — Dobro bi bilo če bi dobile postajo tudi južne vasi Prekmurja. Tudi za šolstvo je to velikega pomena. Prekmurški gimnazijci in učenci meščanske šole hodijo v Mursko Sobotico iz južnih vasi Prekmurja peš ali s kolesom. Ali je to zdravo, da morajo mladi neodrasli otroci hoditi dvakrat na dan peš in s kolesom 7—8 km daleč? Ne! To ni zdravo, ker bodo gotovo v poznejših letih čutili posledice. Nikakor ne bi bilo umestno, če bi morali šolarji hoditi peš ali s kolesom za vlakom, ki bi vozil preko že omenjenih vasi. Prosimo torej merodajno oblast, naj se ozira na to prošnjo in naj ukrene, da se napravi postaja tudi ob Muri. Če pa to ni mogoče, naj se vlak ustavi v tem okolišju vsaj za 2—3 minute.

— **Iz Murske Sobotice** nam poročajo, da v Dobrovniku šolski pouk trpi škodo zaradi tega, ker finančna straža noče izprazniti občinske hiše, katera je določena za učno sobo. Šolsko vodstvo in občinski urad v Dobrovniku je prejel odlok okrajnega glavarstva iz Murske Sobotice, da naj odpove stanovanje finančni straži, ki naj stanovanje izprazni za šolo. Občina je odgovorila stanovanje finančni straži, a kljub temu ga ista noče izprazniti. Zaradi tega zelo trpi šolski pouk, ker se v eni učni sobi poučuje 118—120 otrok. Ali je to pravično, da se v eni učni sobi poučuje 118—120 otrok in ker v stanovanju, katero je določeno za šolo stanujeta dva financarja? Ne! To ni pravično! Mislimo, da je važnejše za našo bodočnost, če se poučuje namesto 120 otrok samo 60 otrok v eni učni sobi, kakor da stanujeta 2 financarja v za šolo določenem stanovanju! Prosimo torej merodajno oblast, da takoj ukaže stanovanje izprazniti za šolo!

— **Obmejna šola pri Mariji Snežni.** Tukajšnji malčki so darovali za neodrešene bratce in sestrice »pirhov« v znesku 150 Din. Lep znak, da se obmejna deca vrača v roke jugoslovenske majke.

— **Šolska mladina v Ponikvi ob južni železnici** je nabrala za »pirhe« neodrešenim bratcem in sestricam 178 Din 10 par.

— **Tovariši tovarišice.** Pred 10 leti smo si segli v roko in voščili drug drugemu srečno pot v življenju. Zajedno smo naredili obljubo: Čez 10 let na svidenje! Minula je doba, izpolnimo obljubo. Steheri naj blagovoli navesti kraj sestanka na naslov: Vaclav Držaj, telovadni učitelj Krani. — P. S. Uboščevali se bodo le resni in primerni predlogi.

— **Petrovče.** Učenci tukajšnje petrazredne osnovne šole so nabrali na »Pirih« za neodrešene bratce in sestrice 250 D. za revne ruske visokošolce v Ljubljani 50 Din in za gradnjo doma »Materinskemu združenju« v Beogradu 44.55 Din.

— **Liublanske člane(ice) Slov. Šolske Matice** prosim, da pridejo čim prej po knjige za leto 1922.; dobiti jih je vsako popoldne v šoli na Ledini. Knjig še niso prejeli: Učiteljstvo šole na Barju, 1. dekliške meščanske šole, 1. dekliške osnovne šole, manjšinske šole, V. deške osn. šole Lichtenthurnov zavod, državno vzgajališče, Sežun Andro, Franke Lena, stud. phil. Leskovic Viktor in Pretnar Miroslov.

Poverjenik.

— **Težko je obolel tovariš Ivan Kvac,** nadučitelj v Šmartnu pri Celju. Prepeljan je bil v celjsko bolnico, ker so ga operirali na slepiču. Vsled zastarelega gnojenja se je pridružil vnetje trebušne mrene.

Književnost in umetnost.

— **k »Zvonček«**, števil. IV., za april, je izšla in prinaša sledečo vsebino: 1. Anica: Zoran in Zarki. Pesem. 2. Ivo Trošt: Ratko Lipovec. Prirovedka izpod Krima. 3. Jezero pri Preserju. Podoba. 4. Utva: Gorska pravljica. Pesem. 5. »Sneguljčica« v Mariboru. Podoba. 6. Marica Bartolova: Velika noč. Povest. 7. Jakob Dimnik: Dr. Ivan Tavčar. Življenjepis s 3 podobami. 8. Dr. Ivan Lah: Matija Gubec. Zgodovinski spis. 9. Pouk in zabava. 10. Kotiček gospoda Doropoljskega.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

— **po Reklama za šolske prireditve.** Opozoril bi kako objavljamo šolsko prireditve. V nedeljo zjutraj — že pred rano mašo — stojite pred šolskim poslopjem na stojalih dve šolski tabli, na eni lepo in hipermodernih secesionističnih črk. tistih ljudstvo ne bere!) na drugi pa prikupljivo ilustracijo izvršeno z barvo in kredo. — Še nekaj h koncu! »Ne znam«, reče tisti, ki se rad izmuzne in pripusti delo drugim.

— **po Otroško igro v prid »Kolu jugoslovanskih sester«** je priredila ljudskošolska mladina v Novem mestu v soboto zvečer 7. t. m. v Narodnem domu. Dnevni red je bil nastopen: »Med škrtati in med vilami«, v 5 dejanjih z živo sliko. Petje in ples s spremljevanjem na glasovinu. Osebe: Kralj Svetoslav, Vitoslava, njegova žena, Milivoj, njiju sin, kralj Rastislav, Leposlava, njegova žena, Bogomila, njiju hči, Zvezdana, kraljica vil, Biserin, kralj škrtarov, Pisanin, njegov sluga, Gozdne, vodne, gorske vile, mali in večji škrtati, vojaki, deklice, strežniki. I. in III. dejanje se vrši pred duplino škrtarov, II. v gozdu svete gore, IV. pred gradom škrtarov. V. v kraljevski dvorani za časa starih Slovanov. — Nalšač sem navedel ves program, da se razvidi slovanski značaj te igre, ki je nekako melodram. Priredil jo je prof. Modrijan, ki je bil duša cele prireditve. Od meseca februarja je osebno vodil mlade diletante s pomočjo domačega učiteljskega telovadbe, ki je otroke učil pesne produkcije in mimike, da si misli, da ima pristne baletke pred seboj. Vsa prireditve je bila v rokah ljudskošolskih otrok samih in človek se ne more dovolj načuditi, kaj vse se da doseči že v ljudski šoli pod vodstvom spretnega, domoljubnega učiteljskega. Celo spremljevanje in igranje na klavirju je oskrbela ljudskošolska učenka sama. — V podrobno ocenjevanje Modrijanove igre se ne morem spuščati, ker nisem imel rokopisa na razpolago. Konstatujem le, da je igra pisana v gladkih verzih. In vso to dolgo, nad 2 uri trajajočo igro so otroci gladko izvrševali, tako da je bil sufler skoro nepotreben. Nikjer ni bilo čuti tako zvanega »pojočega tonas«, ki se rad vti-hotapi v vezane in rimamo besede. Nekaj drugih, malih nedostatkov je pač bilo, a to se je izgubilo v celoti. Pri neki pesmi petje in klavir ni sta bila v skladu, a mlada pianistka je to takoj čutila ter je prav naredila, da je tedaj z igranjem prenehala. Sicer so vsi izvajalci hvale vredni, posebno srčan par sta bila kraljčina in deklica, preoblečena v kraljeviču. Oba sta igrala prav dobro. Ves aranžma je bil sijajen, kostumi prav lepi in bogati. Dvorana je bila polna občinstva, ki je frenetično ploskalo. Ob sklepu je ob živi sliki prišel tudi prof. Modrijan na oder in neki škrtar se mu je pri odhodu ob bučnem smehu in ploskanju obesil na hrbet... — Tako deluje novomeško učiteljstvo uspešno v šoli in zunaj šole. Svoje delovanje ne obeša na veliki zvon in pohvale v svoj skromnosti ne išče. Saj je priredilo že več veselice, o katerih časnikarji poročali niso. — Igra se je ponovila v nedeljo 8. t. m. popoldne ob znižanih cenah. Tudi materialni uspeh je prav dovoljen. Svetoval bi še, da se otroške veselice prirejajo le o popoldanskih urah, ne zvečer. — **Janko Leban.**

— **po Sv. Bollenk pri Središču.** Šolska mladina naše šole je priredila na velkonočni ponedeljek v letošnjem šolskem letu svojo šolsko prireditev. Nimam namena pisati hvale ne učencem in osobito pa ne učiteljstvu. Nočemo samo hvale — v zadoščanje nam je zadovoljnost in ljubezen večine ljudstva med katerim delujemo, katerega srca nočemo blažiti s takimi prireditvami. Delamo

tilo — a mislimo, da so naši uspehi lepši, kakor onih, ki jih vesijo vedno na veliki zvon; češ glejte nas! Naše tlo delo je zabeleženo v konferenčnih zapisnikih in tam vidi to delo šolska oblast; če jo to sploh zanima. **Sem odločen sovražnik vseh poročil o šolskih prireditvah v našem strokovnem listu — kajti bodimo odkriti — to hvale si pojemo sami.** Ne delamo pa vendar radi javne hvale, kajti vzgoja mladine in nadaljna izobrazba ljudstva je vendar cilj našega dela. Sadovi tega dela se ne vidijo takoj; a videli se bodo popolnoma. Odobravam popolnoma mnenje našega urednika, da se beležijo programi šolskih prireditev drugim v izbiro in pomoč. Naša mladina je nastopila s sledečimi točkami: 1. Kosova gostija — enoglasna pesem pel II. razr. 2. Dudelj-dajčki — dvoglasna pesem pel II. razr. 3. Dva modrijana — dvogovor. 4. Pesma brači — tri-glasna pesem pel IV. razr. 5. Rado ide Srbini u vojnike — dvogl. pesem pel IV. razr. 6. Slove-nač, Srbini i Hrvat — trigl. pesem pel IV. razr. 7. Majniška — dvogl. pesem pel IV. razr. 8. Vila Velebita — triglasna pesem pel IV. razr. 9. Slepec — dvoglasna pesem pel IV. razr. 10. Molitev za slov. rod — dvoglasna pesem pel IV. razr. 11. Matjaževi hajduki — Igrokaz s petjem in godbo. Igrokaz je namenjen sicer za narodne praznike, a priredil sem ga malašč sedaj v teh razburjenih časih — seveda s spremenjenim prologom. In če povem, da so se močje pri tej igri jokali, je to dokaz, da ljubi naše ljudstvo narod svoj in se tudi zaveda, da še čaka neodrešena domovina rešitve izpod tujčevega jarma. **Ljudevit Musek.**

— **po Izpod Krima.** (Šolski oder.) Šolska mladina v Tomišlju je priredila na belo nedeljo popoldne v sobi IV. razreda gledališko predstavo »Lažnjiva Milena«. Udeležba je bila navzlic slabemu vremenu prav dobra. Šolski voditelj I. Trost je začetkom omenil namen prireditve, opozoril navzoče očete in mamice, da je naša zemlja lepa zato jo moramo ljubiti. A ljubimo jo le tedaj, ako se zavedamo, da je lepa za nas najlepša. Pa tudi ljudje morajo biti na naši zemlji — prvi junaci vzor-možje. vzor-matere, ako se teh vzorov navzemo v mladosti v šoli. Zato naj se danes prepričajo, da šola neudi otrokom še vse kaj lepšega nego abc ki pa, seveda, tudi mora biti. Le s takimi možmi, s takimi materami bo naša domovina res srečna in s ponosom bo vsak odgovarjal: »Jugoslovan sem Kdo še.« Z lepim petjem se je trudil tov. A. Adamič in z nekaterimi smešnimi prizori. Tov. Anica Gradišarjeva je lepo opilila igralko in igralce v dvodejanki »Lažnjiva Milena«, ki so jo igrali v splošno občudovanje. Tukajšnji stavbni in polihistveni mizarški podjetnik g. I. Svete, sam bivši učenec tomišljanske šole je radevolje posodil les za šolski oder in brezplačno sam vodil ter pomagal pri postavitvi. Lepa mu hvala! Materialni efekti ni manjši od moralnega. Za stalni šolski oder se je nabralo prostovoljnih darov 208 Din. Vsa predstava s petjem in igro se mora na splošno željo ponoviti v nedeljo 15. t. m. Ljudje že poprašujejo, kaj priredimo prihodnjič. Tudi podkriminalna stran je oživela.

— **po Osnovna šola v Trziču** je priredila v nedeljo, dne 4. in 11. marca igro »Škratje« in par prizorov deklamacijskih in pevskih. Igra je prav vestno naučila g. Lehrmannova ki ima v izbiri učencev-igralcev zelo sretno roko. Seveda so lahko učenci kar najbolj nadarjeni vendar je delo s priučanjem take skupinske igre tako naporno, da ga človek zmore le enkrat tekom šolskega leta. Vsem malim igralcem so sijala očka navdušenja za lepo stvar, gđč. Lehrmannova pa je z uspehom lahko zadovoljna. Druge prizore je naučila gđč. Šavnikova. Zelo so ugajale male peričice nič manj uprizorjena basen »Volk in koza s kozicami«. Tudi ta gđč. zasluži polno priznanje. Obisk je bil dober, gmoten uspeh zadovoljiv. Vendar moram tu povdariti znova, da naši šolski odri ne smejo biti usmerjeni samo in izključno na denarne učinke, temveč da je njih prvi in glavni namen vzgojiti samostojne ljudi ki bodo radi in znali prijeti, ko dorasto moža, tudi za podrobno narodno delo. S tega stališča je doseglja prireditve svoj obojni namen. — **c.**

— **po Cirkovec.** S sodelovanjem malih in odrastlih domačinov smo uprizorili pred kratkim na novem, praktično in obnem okusno izdelanem šol. odru mladinsko igro v 5 dejanjih. Gmotni, še boli na — in to je najvažnejše — moralni uspeh naš je v obilni meri odškodoval za vse trudopolne ure dneve tedne in mesece, ko je učiteljstvo — možko kakor žensko — žagal, oblalo, vrvalo, zabijalo, pleskalo, slikalo itd. Marsikatera potna kapljica je potekla preko lic, a najbolj nerilicni so bili trenutki, ko so nam hoteli zastati čončiči pred ugankami slikarske sretnosti. A kaj nas je vendar dovedlo do cilja? — trga volja. Lastna volja

in naš ponos; lastni žulji. Mimogrede povedano: nekoliko participira tudi lastni žep. Kaj pa z igro? Ima tudi zase nekaj posebnega, ker so bili od učiteljstva nalšač za to priliko izdelani. In prva igrlica je že pogledala na beli svet razigrala de-co, omilila se občinstvu. Kmalu dojdete na vrsto tudi ostali posestrimi. Torej vse z lastnega ognjišča oder, igralci igra. Vse gre, ako je dovolj trdne volje. Kje? Kdo kateri? — To je postranska stvar. Imamo le toplo željo, da bi šolski odri z uspehom sejali seme pravilnosti, sloge, ljubezni!

Delo za šoli odraslo mladino.

— **poš. Gledališki večer na meščanski šoli v Trziču.** 3. in 4. marca je priredila mladina meščanske šole pod vodstvom svojega učiteljstva dva gledališka večera. Vprizorili so Ribičičevo igro: »Vražje«. Vloge so bile prav dobro razdeljene in težko je izreči, kdo je najboljšje rešil svojo nalogo. Morda je bil to židek Samuel, morda občinski revček Matija, morda tudi mlada gospodinja ali kdo drugi. Vsi so zelo ugajali in želj polno pohvalo. Le naprej mladi igralci, le naprej s prosveto med narod! Ob izstopu iz šole pa nikar ne pozabite, kje ste dobili prva navodila za prosvetno delo; vračajte se v šolo kot domov, kjer je tako prijetno in toplo. Med igro so zapele učenke III. razreda 5 enoglasnih pesmic s spremljevanjem klavirja na veselo in otožno besedilo od Emila Adamiča. Na vzporedju je bila točka: »Štirje letni časi. Pesmi so natisnjene v raznih letnikih »Novih Akardov«. »Burja« na v najnovejši izdaji Adamičevih mladinskih pesmi Reči moramo da so silno ugajale, da je občinstvo ki je dobro napolnilo dvorano, zadivljeno gledalo in poslušalo mlade igralce in pevce. Obkrat je iz prijaznosti sodeloval tudi Ženičev kvartet iz Ljubljane. Zapel je dovršeno in s silainim umevanjem več umetnih pesmi, bil burno aklamiran in moral dodati še in še. Najbolj je ugajala Korumova »Potrkali« kjer je baritonist pokazal vso lepoto svojega glasu. Kvartet Ženičev toplo priporočam vsem šolarji ki se zanimajo za to stran našega dela med narodom. — **c.**

Ferijalni Savez učiteljstva.

— **f. Podružnica F. S. za črnomaljski okraj.** Tovariši, kateri ste se že in kateri se še mislite prijaviti za Ferijalni Savez, pošljite natančen naslov in 14 Din članarine. Storite takoj — ker se članarina vsak mesec zviša.

Naša gospodarska organizacija.

ZA TVORNICO UČIL V LJUBLJANI.

Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani sporoča vsem svojim prijateljem-sodelavcem, ki ji pošiljajo razne ustreljene živali v gačenje, da naj pošljejo vsako žival takoj po ustrelitvi, oziroma zastupitvi na tvornico sedaj v Učiteljsko tiskarno ker drugače se ne dajo gačiti — pa tudi perje jim odpade. Prijeli smo že več takih eksemplarov ki niso bili za rabo. Dalje moramo javiti, da ne dela tvornica preparatorov za zasebnike kakor obrtniki-preparatorji, ampak izključno le zase — za svoj obrat. Zato odsvetujemo nadalje pošiljati živali v gačenje proti vrnitvi. Tvornica sprejema tudi mokre preparate v špiritu, skelete, minerale in vse v to stroko spadajoče predmete. Dosedaj so se na tem polju posebno odlikovali tov. Šumer Hinko, naduč. v Šmarju pri Jelšah, Franjo Jakopc, učit. v Št. Rupertu v Slov. Gor. Hribernik Fran, ravnatelj mešč. šole v Šoštanju, Pulko V., naduč. v Gorici pri Mozirju, Vinko Berce naduč. v Št. Janžu na Dolenjskem, Mayer Jul., šol. voditelj v Zg. Tuhinju in Tone Zdošek, uč. v Štorah. Vsem prav iskrena hvala z željo, da bi našli mnogo posnemalcev. Poštšina in eventuelni stroški se povrnejo. Naznanite vsoto po dopisnici. — »Tuš«.

— **g. Tvornica učil in šolskih potrebščin v Ljubljani** je imela 7. aprila t. l. svoj 3. redni občni zbor. Iz podanih poročil posnamemo, da je storil upravni svet vse mogoče korake in zastavil vse svoje sile v dosego čim hitrejšje izvršitve svoje lastne zgradbe. To se mu je v celi meri tudi posrečilo, ne oziraje se pri tem napornem delu na finančne težkoče, ki so osobito pri današnjih razmerah velika ovira vsakega podjetja. Z neupogljivo silo in vztrajnostjo se zapričeto delo nadaljuje in tako stoji danes pred nami mogočna stavba, ki je in bo ponos celokalnemu slovenskemu učiteljstvu. Le v delu in v gospodarski osamosvojitvi je naš spas. Zato